

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

9 november 1999

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het grote aantal anderstalige kinderen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de doorstroming tussen scholen van knowhow inzake opvang en integratie van anderstalige leerlingen

Vraag om uitleg van de heer Dominiek Lootens-Stael tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de situatie van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel ingevolge de grote toeloop van anderstalige leerlingen

Vraag om uitleg van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, en tot de heer Johan Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, over de centra voor leerlingenbegeleiding in het Franstalig onderwijs van de gemeenten met faciliteiten

Vraag om uitleg van de heer Julien Librecht tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over geweld op school

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toelatingsproef voor kandidaat-artsen en -tandartsen

Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over thuisonderwijs aan langdurig zieke kinderen

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de lerarenopleiding van licentiaten

Vraag om uitleg van de heer Marino Keulen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de overdracht van gemeentescholen aan het vrij onderwijs

Commissie voor Onderwijs, Vorming, en Wetenschapsbeleid

Dinsdag 9 november 1999

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 15.38 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het grote aantal anderstalige kinderen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de doorstroming tussen scholen van knowhow inzake opvang en integratie van anderstalige leerlingen

Vraag om uitleg van de heer Dominiek Lootens-Stael tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de situatie van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel ingevolge de grote toeloop van anderstalige leerlingen

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van de heer Gatz tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het grote aantal anderstalige kinderen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, van de heer De Cock tot minister Vanderpoorten, over de doorstroming tussen scholen van knowhow inzake opvang en integratie van anderstalige leerlingen en van de heer Lootens-Stael tot minister Vanderpoorten, over de situatie van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel ingevolge de grote toeloop van anderstalige leerlingen.

De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, aangezien het om een vraag om uitleg gaat, zal ik het hele debat over de toestand van het Nederlandstalig onderwijs hier

niet uit de doeken doen. De toestand is u ongetwijfeld bekend.

We staan in Brussel voor een dubbele uitdaging. Door het groot aantal anderstalige leerlingen zitten we met een pedagogische uitdaging waarbij de onderwijskwaliteit van een zeer heterogene klas op het vlak van cultuur en taal op peil moet worden gehouden. Daarnaast is er ook een politieke uitdaging waarbij de toeloop van anderstaligen naar onze scholen op lange termijn een aantal gunstige politieke effecten zou hebben voor de Vlaamse aanwezigheid, al was het maar voor de tweetaligheid.

We kunnen ook twee duidelijk aparte doelgroepen onderscheiden. Als de taalgemengde kinderen worden meegerekend, zijn het er zelfs drie. Binnen de steeds kleiner wordende minderheid van homogeen Nederlandstalige kinderen moet u een min of meer Vlaams kwaliteitsonderwijs kunnen garanderen. Anderzijds hebben ook anderstalige kinderen recht op een bepaalde onderwijskwaliteit. Deze twee doelgroepen moeten met elkaar worden verzoend.

Er zijn in het verleden al heel wat beleidsmaatregelen genomen, zowel vanuit de Vlaamse Gemeenschap als vanuit de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Helaas hollen de beleidsmaatregelen de feiten vaak achterna. Tijdens de vorige zittingsperiode hebben we beslist de zaak niet langer per geval op te lossen via deelbeleidsmaatregelen. Het lijkt me opportuener met de blik op de toekomst te bepalen wat we willen bereiken met het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, rekening houdend met de bestaande situatie, met name de toeloop van anderstalige kinderen in Nederlandstalige scholen.

Mevrouw de minister, uit de media heb ik vernomen dat u onlangs een gesprek hebt gehad met Brussels minister voor Onderwijs, mevrouw Neyts. Ik heb trouwens deze vraag ook aan haar voorge-

Gatz

legd. Wat zijn de resultaten van dit gesprek ? Welke werkwijze hebt u met uw Brusselse collega afgesproken ? In welke middelen wordt eventueel voorzien ? Binnen welke termijn mogen we een aantal resultaten verwachten ? De tijd dringt namelijk.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mevrouw de minister, mijnheer de voorzitter, collega's, ik sluit me gedeeltelijk aan bij de heer Gatz. Ik heb het probleem echter geëxtrapoleerd over het hele Vlaamse land. Onlangs hebben we via de media vernomen dat zich in bepaalde scholen heel wat moeilijkheden voordoen in verband met een te grote instroom van anderstalige leerlingen. Onderwijzers in lagere scholen en leraren, vooral in beroepsscholen, hebben het bijzonder moeilijk om de gepaste know-how in hun school te verwerven. De gespecialiseerde kennis terzake die wel degelijk bestaat in Brusselse Nederlandstalige scholen gaat blijkbaar niet over naar scholen in Vlaanderen die met deze problematiek worden geconfronteerd.

Ik wil de minister de volgende vragen stellen. Is er een doorstroming van deze gespecialiseerde kennis vanuit de Brusselse Nederlandstalige scholen waar men ervaring heeft met dit probleem en dus een zekere knowhow heeft opgebouwd ? Zo ja, hoe wordt die doorstroming dan gestuurd en hoe worden die onervaren scholen dan logistiek ondersteund ?

Indien er geen doorstroming is, heeft de minister dan de intentie die alsnog op gang te brengen ? Hoe wilt u die dan realiseren ?

De voorzitter : De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mijnheer de voorzitter, ik betreur dat het Uitgebreid Bureau heeft beslist om mijn interpellatie over een zo omvangrijk en prangend probleem om te zetten in een vraag om uitleg. Het is niet evident deze problematiek in een paar minuten te schetsen.

Wat de situatie in Brussel betreft, stellen we vast dat de enorme aanwezigheid van anderstaligen in sommige scholen reeds lang een nijpend probleem is. Het is een probleem waarop mijn partij al jaren wijst. De Brusselse colleges en de Vlaamse regering hebben blijkbaar steeds een beleid gevoerd dat gericht was op kwantiteit in plaats van kwali-

teit. Elk jaar opnieuw horen we triomfkreten over de stijgende cijfers van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Over de kwaliteit wordt wijselijk gezwegen.

Nochtans zijn er een aantal negatieve gevolgen verbonden aan het huidige onderwijsbeleid. Ten eerste gaat de kwaliteit van het onderwijs erop achteruit. Ten tweede raakt de Vlaamse identiteit in bepaalde Nederlandstalige scholen in Brussel volledig zoek. Tot slot komen we in een situatie terecht waarbij Vlaamse kinderen wegvlugten uit Nederlandstalige scholen omwille van de twee voornoemde negatieve effecten.

Het lijkt ons dan ook nuttig, mevrouw de minister, dat er diepgaand onderzoek zou worden verricht naar de mate waarin er schade is opgelopen en naar de aard en de omvang van de problematiek. Wat we bijvoorbeeld zouden moeten weten, is hoe groot de correlatie is tussen enerzijds een toename van het aantal anderstalige kinderen in klassen en anderzijds fenomenen zoals schoolmoeheid, absentisme, veiligheidsproblemen, de rotatie van de schoolbevolking, de schoolachterstand enzovoort.

Wat we ook zouden moeten weten, is welke cijfers er bestaan over het percentage van zittenblijvers in scholen met hoge concentraties en met lage concentraties anderstalige kinderen. Hoe zit het met de taalverwerving van Nederlandstalige kinderen, zowel voor wat de moedertaal als de tweede taal betreft, namelijk het Frans, in scholen met hoge concentraties en met lage concentraties anderstalige kinderen. Ik verwijs daarvoor naar het rapport van de inspectie van Onderwijs dat stipuleert dat ook met betrekking tot het onderwijs in de tweede landstaal de Nederlandstaligen vaak het slachtoffer zijn in onze Nederlandstalige scholen omdat ze het doorgaans iets te hoge niveau dat in de klassen met hoge concentraties anderstaligen wordt gehanteerd, niet kunnen volgen.

Het zou goed zijn informatie te verzamelen over het verschil in betrokkenheid bij het schoolgebeuren van leerlingen en ouders in de beide situaties, na te gaan wat het verschil is in doorstroming naar het hoger onderwijs al naargelang de situatie in de scholen en te weten wat de slaagpercentages zijn ten aanzien van de eindtermen enzovoort. U ziet, mevrouw de minister, er zijn heel wat vragen te stellen waarvan het antwoord nuttig zou kunnen blijken.

Uit een debat in de Vlaamse Gemeenschapscommissie is duidelijk geworden dat er sinds juli een protocol zou zijn afgesloten tussen toenmalig mi-

Lootens-Stael

nister Baldewijns en toenmalig collegelid Grijp. Daaruit zou voortvloeien dat men een studie zou bestellen bij mevrouw Deckers. Ik had graag van u vernomen wat de doelstellingen, de inhoud en de opdracht van deze studie precies zijn. Zal die studie uitsluitend brengen over het soort vragen dat ik hier heb geschetst of ligt de bedoeling ervan helemaal anders ?

Het rapport van de inspectie van Onderwijs waarover ik het had, heeft betrekking op het secundair onderwijs. Nu weten we, mevrouw de minister, dat de problemen in het lager onderwijs nog veel groter en prangender zijn dan in het secundair onderwijs. Dus lijkt het ons wenselijk van ook daar de nodige studies ter zake te verrichten.

We wilden graag vernemen hoe het zit met de opdracht die aan mevrouw Deckers is toevertrouwd. Wanneer mogen we daar enig resultaat van verwachten ? Wat is de juiste opdracht ? Ten tweede : bent u bereid, mevrouw de minister, een diepgaand onderzoek te organiseren – indien dit nog nodig zou zijn – om het beleid dat in het verleden faliekant bleek te zijn, op een gefundeerde wijze te heroriënteren ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik denk dat het zinvol is eerst te antwoorden op de vragen van de heren Gatz en Lootens-Stael en daarna op de vragen van de heer De Cock vermits de draagwijdte daarvan verder reikt dan enkel de problematiek van Brussel.

Ik ben het volkomen eens met de heer Gatz dat er voor een aantal onderwijsproblemen een beleid nodig is dat de feiten voor is in plaats van ze achterna te hollen. Dat is zeker het geval inzake Brussel en de rand- en taalgrensgemeenten. Van bij de start van deze legislatuur heeft mijn kabinet ervoor geopteerd om één van de inhoudelijke cellen te belasten met het opvolgen van de problematiek van Brussel en de rand- en taalgrensgemeenten. We beseffen heel goed dat alle problemen die zich in het onderwijs in Vlaanderen voordoen in Brussel ook aanwezig zijn en men daar bovendien nog wordt geconfronteerd met de extra moeilijkheden omtrent de taal. Het komt er ook op aan in deze materie de pro's en de contra's van die taalgemengde klassen met elkaar te verzoenen. Het is zeker niet juist ervan uit te gaan dat er uit dergelijke heterogene groepen alleen maar nadelen voortvloeien

voor alle betrokkenen. Er zitten veel meer aspecten aan vast die we met elkaar moeten verzoenen om ertoe te komen deze situatie als een verrijkend element in te brengen.

De heer Gatz verwijst ook naar de eerste werkvergadering die ik met mijn Brusselse collega minister Neyts in oktober hield. Het was in eerste instantie een verkennend en informatief gesprek. Er werd voor de eerste keer formeel van gedachten gewisseld over een aantal specifieke problemen van het Nederlandstalig onderwijs in de hoofdstad. Op het kabinet van minister Neyts zijn enkele medewerkers die de problematiek zeer goed kennen, die goed opvolgen en er zeer mee zijn begaan.

We hebben een aantal concrete afspraken gemaakt om tot een gecoördineerd en efficiënt beleid te komen. We zullen elkaar op geregelde tijdstippen ontmoeten en onze respectieve kabinetten zullen in samenspraak de Brusselse onderwijsproblematiek behartigen. Veruit het grootste deel van de bevoegdheid ligt bij mij, maar een groot deel van de knowhow en van de ervaring met betrekking tot het onderwijs zit wel bij de mensen die in Brussel actief zijn. Het zal ons niet overkomen dat dezelfde problematiek op twee bestuursniveaus en separaat worden behandeld. Die fout zullen we niet maken.

We verwachten veel van het actieplan dat de bijzondere opdrachthoudster voor het Brussels basisonderwijs, mevrouw Deckers, tegen 15 december zal afleveren en waarover vooral de heer Lootens-Stael het had. Ten aanzien van haar opdracht is er in juli een protocol van kracht geworden dat werd afgesloten tussen de voormalige minister van Onderwijs, de heer Baldewijns en de voormalige voorzitter van het college van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, de heer Grijp. In dat protocol wordt een bijzondere opdrachthouder aangesteld voor het Brussels basisonderwijs, namelijk mevrouw Deckers. Haar opdracht bestaat erin een netoverschrijdende ondersteuningsstructuur uit te bouwen die gezamenlijk zal worden beheerd en gefinancierd door de Vlaamse regering en de Vlaamse Gemeenschapscommissie. De wetenschappelijke ondersteuning voor haar zal gebeuren door de eerder genoemde steunpunten, namelijk het steunpunt Nederlands tweede taal en het steunpunt van het intercultureel onderwijs. Tegen 15 december eerstkomend zal ze een concreet actieplan voorleggen voor de werking van deze netoverschrijdende begeleiding.

Het actieplan zal gebaseerd zijn op de volgende principes : professionalisering van de leerkrachten en in de eerste plaats van de klastitularissen, inten-

Vanderpoorten

sieve begeleiding op maat van de lokale school, coördinatie en samenwerking tussen de verschillende participanten met inbegrip van de ouders, op basis van de lokale school en vertrekkende van een interculturele benadering en een emancipatorisch uitgangspunt.

Ik wil daarbij extra de aandacht vestigen op het eerste gegeven, namelijk de professionalisering van de leerkrachten, omdat bij mijn bezoeken in een aantal Brusselse scholen is gebleken dat de leerkrachten die zaak menen aan te kunnen maar een tekort hebben in hun opleiding. Bij hun opleiding weten ze op voorhand niet waar ze zullen terechtkomen en worden ze in dit verband niet opgeleid. Het gevolg is dat zich een zeer sterke nood aan navorming en nascholing doet voelen. Ook zij zeggen me dat ze van de heterogeniteit van de klas eventueel gebruik zouden kunnen maken om positieve elementen te genereren in de klas, maar dat de manier waarop ze dat moeten doen, niet altijd duidelijk is. Dat is trouwens ook een deel van de vraag over de knowhow door de heer De Cock.

Op basis van dit actieplan, de gegevens en ervaringen uit het verleden, de gesprekken die ik met een aantal mensen voerde, de bezorgdheden die ik hoorde bij bezoeken en het wetenschappelijk materiaal dat voorhanden is, wordt momenteel aan een beleidsnota gewerkt. Die zal in januari aan het parlement worden voorgelegd. Dan kan er misschien dieper op die problematiek worden ingegaan. Inzake termijnen kan ik voorlopig verwijzen naar de initiatieven die mevrouw Deckers en haar medewerkers zullen ontplooiën vanaf het jaar 2000. Verder zijn er een aantal maatregelen uit het recente verleden die toch ook de tijd moeten worden gegund om na te gaan of ze een deel van de problemen uit de wereld kunnen helpen.

De heer Lootens-Stael citeert persberichten omtrent het inspectieverslag van 1998 over het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel. De open brieven van de ouders waarnaar hij verwijst komen vooral uit het basisonderwijs. Mijnheer Lootens-Stael, u hebt in uw vraag aangehaald dat er verschillende problemen in de verschillende niveaus zijn. Het is toch belangrijk dat er een nuancering op dit terrein wordt gemaakt.

Wat de wetenschappelijke bestudering van de problematiek betreft, wachten we af wat mevrouw Deckers terzake zegt en waar nog nood aan is. Ik heb trouwens volgende week een gesprek met haar. Ze zal me ook meedelen op welke terreinen

er nog bijkomend onderzoek nodig is. Het is belangrijk te inventariseren welk onderzoek al is gebeurd.

De vragen van de heer De Cock gaan verder, en betreffen scholen in het algemeen met anderstalige nieuwkomers. Die scholen worden methodisch ondersteund door de pedagogische begeleiding van de betreffende onderwijskoepel. De scholen worden geacht voor elke anderstalige nieuwkomer een werkplan op te stellen en in een methodische aanpak te voorzien die voldoet aan de behoeften van de leerling. Zowel de reguliere pedagogische begeleiding als het extra contingent begeleiders waarover de onderwijskoepels beschikken in het kader van het minderheden- en kansarmoedebeleid binnen onderwijs, kunnen de scholen de nodige materialen en methodieken aanreiken en helpen bij de implementatie ervan in de school. Uiteraard kunnen de scholen ook onderling ervaringen uitwisselen.

De bedoelde materialen en methodieken werden en worden ontwikkeld in samenwerking met het onderwijsveld, door het Steunpunt Nederlands als Tweede Taal aan de KUL en het Steunpunt Intercultureel Onderwijs aan de RUG. Beide steunpunten hebben een driedubbele opdracht ten aanzien van hun thema : onderzoek, ontwikkeling en vorming. Ze werken ten behoeve van het onderwijsveld en het onderwijsbeleid.

De steunpunten bieden dan ook nascholing aan de leerkrachten zowel als aan de pedagogische begeleiders. De inzichten die ze aanbieden in zowel de vorming als in de ter beschikking gestelde materialen zijn gestoeld op wetenschappelijk onderzoek.

Tussen de steunpunten en de begeleidingsdiensten is de samenwerking gecoördineerd door de Vlaamse Onderwijsraad. In het kader van de informatie-uitwisseling en het delen van ervaring en informatie worden er onder andere studiedagen georganiseerd. Zo gaat er bijvoorbeeld op 24 november aanstaande een studiedag door in het Consiencegebouw over de sociaal-emotionele opvang van vluchtelingenkinderen met een oorlogstrauma, zoals u weet een belangrijke groep anderstalige nieuwkomers. Concreet wordt hier een vademecum voorgesteld dat werd samengesteld door de Commissie Migranten van de VLOR voor leerkrachten en eigenlijk voor al wie met vluchtelingenkinderen te maken heeft. Het centrale deel gaat over de rol van de school, de PMS-medewerkers en hulpverleningscentra. Daarnaast is er heel wat achtergrondinformatie en een overzicht van didactisch materiaal opgenomen met twee bijbehorende lessenreeksen.

Vanderpoorten

Ik geef u die opsomming om aan te tonen dat er toch al heel wat is gebeurd. De initiatieven komen meestal niet op heel het onderwijsveld terecht, maar worden specifiek naar de betrokken scholen toegespeeld. Het is onze ervaring dat in een aanvangsfase, namelijk als men plots met die situatie wordt geconfronteerd, het even zoeken is maar dat het toch allemaal vrij snel in orde komt. Ik heb de indruk dat het systeem goed werkt, maar het kan natuurlijk nog altijd beter. De problematiek in Brussel is nog specifiek dan op andere plaatsen. In de toekomst zullen we over meer ervaring en onderzoek beschikken en kan de situatie enkel maar verbeteren door zoveel mogelijk samen te werken. We moeten leerkrachten vaak aansporen om contact te zoeken met mensen die dezelfde ervaringen hebben. Dat gebeurt nog niet voldoende.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor haar antwoord. Ik moet de heer Gatz verontschuldigen, want hij moest nog een vraag stellen in een andere commissie.

Ik ben erg verheugd over het antwoord van de minister. Het klopt dat in veel scholen die voor het eerst met die problematiek worden geconfronteerd, de aanvangsfase chaotisch verloopt. Mensen moeten zoeken waar ze terecht kunnen. Er is natuurlijk ook interactie door de bestaande wetgeving. Ik hoor bijvoorbeeld dat in een Gentse beroepsschool een leraar fysica wordt gereïtueerd naar zo een problematische school waar plots een grote instroom is van Slovaakse zigeuners. Die mensen weten niet van welk hout pijlen te maken. Die zaken kan men opvangen, maar er zijn natuurlijk wettelijke bepalingen die zulke strategieën doorkruisen en die voor de nodige moeilijkheden zorgen. Ik ben in elk geval erg verheugd over het antwoord van de minister.

De voorzitter : De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mevrouw de minister, uit uw antwoord meen ik te mogen besluiten dat het werk van mevrouw Deckers niet meteen enig soelaas zal brengen. Dat is niet haar schuld, maar die van de opdrachtgevers die vertrekken met de verkeerde premisse in het achterhoofd, namelijk dat er in Brussel kost wat kost multicultureel moet worden gewerkt. Dat is een fout uitgangspunt dat er uiteindelijk toe zal leiden dat men zal 'kurieren am Symptom' en dat er een

aantal nepoplossingen uit de bus zullen komen. Die bestaan trouwens nu al : ik denk aan logopedisten, onderwijsvoorrangsbeleid en noem maar op. Die schijnoplossingen veranderen niets aan de toestand.

U gaat ervan uit dat het multiculturele aspect en het werken in een heterogene situatie verrijkend is. We moeten ons wel de vraag stellen in welke mate dat klopt. Ik neem aan dat u het rapport van de inspectie hebt gelezen. Ik heb kinderen in het onderwijs in Brussel. Mijn ervaringen tonen aan dat de toestand nog veel dramatischer is dan dit oppervlakkige onderzoek.

In bepaalde scholen wordt in de klas meer Frans gesproken dan Nederlands. In het weekblad Brussel schreef een leerkracht enkele weken geleden dat ze de taalwetgeving dagelijks overtreedt door Frans te spreken in haar klas. Dergelijke situaties doen zich voor. In welke mate zijn ze nog verrijkend ? Niet alleen ik, maar ook de inspectie van Onderwijs stelt deze vraag. We zijn het er allemaal over eens dat dergelijke toestanden leerachterstand en een achteruitgang van de kwaliteit in het Nederlandstalig onderwijs veroorzaken. Voor mij houdt de verrijking hier op. Net zoals de Vlamingen in Gent of Oostende hebben de Vlamingen in Brussel recht op volwaardig, kwalitatief hoogstaand Nederlandstalig onderwijs.

Mevrouw de minister, moeten we de foute premisse dat er tegen elke prijs multicultureel moet worden gewerkt, niet overboord gooien ? We zullen een nieuwe opdracht moeten uitschrijven. Alle vragen die ik daarnet heb geformuleerd, moeten onbevooroordeeld worden onderzocht zonder deze premisse in het achterhoofd. We moeten vervolgens de gepaste antwoorden formuleren op basis van de onderzoeksresultaten. Het is juist dat er al onderzoekswerk werd verricht door de KUL, de KUB en de VUB. In vele gevallen werd dat onderzoekswerk echter verricht met dat verkeerde vooroordeel in het achterhoofd.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, de heer De Cock zegt terecht dat er zich soms crisissituaties voordoen, vooral in het begin van het schooljaar. Vooral door reïtueatie komen sommige leerkrachten in een moeilijke situatie terecht. Ik ben me daarvan bewust. We moeten ernaar streven de mensen zo veel mogelijk te ondersteunen en zo vlug mogelijk de nuttige informatie te geven. Als een aantal zaken duidelijker worden

Vanderpoorten

en meer in de belangstelling komen, zal dat ook vanzelf gebeuren.

Hier is ook een taak weggelegd op het vlak van de opleiding van leraren. We zullen zeker de gelegenheid hebben om daar naar aanleiding van de beleidsnota over te spreken. De beleidsnota zal immers een heel belangrijk hoofdstuk bevatten over de leraar.

De heer Lootens-Stael beweerde dat we uitgaan van vooroordelen, maar misschien geldt voor hem hetzelfde. We zullen de opdracht van mevrouw Deckers afwachten. Ik heb volgende week een gesprek met haar. Ze werkt haar actieplan uit tegen 15 december. We mogen niet op de zaak vooruitlopen. Mevrouw Deckers is zeer realistisch en zal ons zeker wijzen op de dingen die op dit ogenblik verkeerd lopen in het onderwijs in Brussel. Ze zal dus zeker niet alleen de mooie dingen verkondigen. Ze beschikt trouwens over heel wat knowhow uit haar vorige leven. Ik heb heel veel vertrouwen in haar.

Uiteraard zal ik dit van zeer nabij opvolgen. We zullen nadien dit actieplan in deze commissie bespreken en nagaan wat de eerste zichtbare resultaten zijn voor volgend jaar.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, en tot de heer Johan Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, over de centra voor leerlingenbegeleiding in het Franstalig onderwijs van de gemeenten met faciliteiten

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Vaerenbergh tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, en tot de heer Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, over de centra voor leerlingenbegeleiding in het Franstalig onderwijs van de gemeenten met faciliteiten.

De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb in

het verleden herhaaldelijk vragen gesteld aan de bevoegde ministers over de situatie van de acht Franstalige scholen in de faciliteiten-gemeenten, en meer in het bijzonder over de overeenkomsten die door de inrichtende machten uit deze scholen werden afgesloten met betrekking tot de studiebegeleiding van de kinderen die daar school lopen. We stelden vast dat verscheidene gemeentebesturen akkoorden hadden afgesloten met Franstalige PMS-centra. Nadien heb ik dit wat laten rusten omdat het Vlaams Parlement en de minister van Onderwijs bezig waren met de grootscheepse hervorming om de centra voor leerlingenbegeleiding in te voeren. Ze zullen volgend jaar op 1 september in werking treden.

Toen dit werd besproken, heb ik de commissieleden van mijn partij gevraagd hoe het zit met deze scholen. Uiteindelijk ressorteren deze scholen hier immers onder en zullen de CLB's al dan niet ook voor deze scholen moeten werken. De personeelsbezetting van de CLB's wordt onder meer berekend op basis van het aantal leerlingen die door Vlaanderen worden gesubsidieerd. Ik heb hier nadien nog een vraag om uitleg over gesteld, maar heb nooit een sluitend antwoord gekregen.

Anderzijds moet in Vlaanderen iedereen aan hetzelfde regime worden onderworpen. Zullen de contracten die nu nog met de Franstalige PMS-centra lopen, voortduren of zullen de CLB's bevoegd zijn ? Uit de voorgaande vragen om uitleg bleek duidelijk dat er zeer veel anderstaligen in het Nederlandstalig onderwijs zitten in Brussel en Vlaams-Brabant. Mijn dochter is in Vlaams-Brabant naar school geweest. Een derde van de leerlingen was van huis uit Franstalig. Dat is de realiteit. Al deze leerlingen werden zonder enig probleem begeleid door Vlaamse PMS-centra. Ook voor de ouders vormde dit geen enkel probleem. Ik zie dan ook geen problemen voor de toekomst.

Mevrouw de minister, ik wil hier een vraagje aan toevoegen over de situatie in Wemmel. Men heeft me gevraagd hoe het daar zit. In Wemmel zitten de Franstalige kinderen in de Nederlandstalige school, terwijl dat vroeger niet het geval was. Hoe komt dat ? Is dat een tijdelijke toestand, een noodtoestand waarvoor een oplossing moest worden gevonden of zal dit zo blijven ? Wemmel is een beetje een speciaal geval binnen de faciliteitengemeenten.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil hetgeen de heer Van Vaerenbergh daarnet heeft gezegd, nog

De Cock

eens extra benadrukken. Binnen de PMS-centra in de Vlaams-Brabantse rand en Brussel ligt een zeer grote kennis besloten in verband met het begeleiden van anderstalige leerlingen. De noodzaak om door Wallonië of Franstalig Brussel te worden begeleid – zoals dit in mindere of meerdere mate wordt ervaren door de Franstalige scholen die door de Vlaamse Gemeenschap worden gesubsidieerd en ondersteund – is dan ook een valse noodzaak. De Nederlandse PMS-centra in de rand en in Brussel zijn immers bekwaam om deze leerlingen even goed en accuraat te begeleiden.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, de heer Van Vaerenbergh heeft het probleem inderdaad al aangekaart op een commissievergadering op 14 mei 1998. Hij herhaalt nu de vraag naar aanleiding van de goedkeuring van het decreet op de Centra voor Leerlingenbegeleiding van 1 december 1998.

In het antwoord van 14 mei werd gesteld dat de protocolakkoorden van juni 1970 en mei 1973 nog steeds geldig waren. De omvorming van de PMS- en MST-centra tot geïntegreerde diensten, de CLB's, door middel van het decreet van 1 december van 1998, heeft geen wijzigingen meegebracht van de protocolakkoorden. Daardoor blijft het mogelijk dat leerlingen van Franstalige basisscholen, gelegen in een van de zes faciliteitengemeenten, onderwijs krijgen in de Franse taal. Net als alle andere leerlingen hebben ze ook recht op een zo adequaat mogelijke begeleiding door een PMS of een CLB.

Het recht op onderwijs in de Franse taal impliceert immers vanuit pedagogisch standpunt ook dat CLB-begeleiding, die toch gericht is op een bijdrage aan het welbevinden van leerlingen, nu en in de toekomst in het Frans kan plaatsvinden. U stelt dat blijkbaar in vraag. U zult het echter met me eens zijn dat er een evidente link bestaat tussen de taal waarin het onderwijs wordt gegeven en de taal waarin de begeleiding gebeurt.

De bevoegdheid die gemeentebesturen hebben om de begeleiding van leerlingen in het Frans te laten verlopen, is gegrondvest op de zojuist vermelde protocolakkoorden en niet op het naast zich neerleggen van het decreet op de CLB's. Daarin werd de kern van de zaak die u aanhaalt immers niet gewijzigd. Ook bij de behandeling van het decreet op

1 december is door toenmalig minister Baldewijns in de commissie duidelijk gesteld dat de protocolakkoorden van kracht blijven, ook na 1 september 2000, en dat het niet opportuun is een communautaire regeling in het decreet op te nemen. Die discussie is bij de bespreking van het decreet op het basisonderwijs trouwens ook aan de orde geweest.

In het licht van bovenstaande vraag is het duidelijk dat de Vlaamse regering ten overstaan van de gemeentebesturen die behoren tot de faciliteitengemeenten, geen dwingende regels kan opleggen inzake de taal waarin de begeleiding van leerlingen in het Franstalig basisonderwijs gebeurt.

U haalt het concrete geval aan van een probleem in Wemmel. Daarover kan ik u medelen dat sinds het begin van dit schooljaar twee van de vier nieuwe klaslokalen van de gesubsidieerde Nederlandstalige Gemeentelijke Basisschool in de Broeckstraat in Wemmel worden gebruikt door de Gesubsidieerde Franstalige Gemeenteschool in de Winkelstraat. In deze klaslokalen genieten 52 kleuters van de Gesubsidieerde Franstalige Gemeentelijke Basisschool hun recht op onderwijs. Het betreft een tijdelijke huisvesting. De Franstalige gemeenteschool is immers vier nieuwe lokalen aan het bouwen op een vestigingsplaats in de Prins Boudevijnlaan te Wemmel.

Overeenkomstig artikel 108 van het decreet op het basisonderwijs van 25 februari 1997, kan wegens uitzonderlijke redenen van tijdelijke aard de toelating worden verleend om leerlingen tijdelijk buiten de bestaande vestigingsplaatsen onder te brengen. Mijn administratie heeft de zaak onderzocht, en is van oordeel dat hier geen inbreuk wordt gepleegd op de vigerende taalwetgeving. Het is wel degelijk een tijdelijk onderkomen.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mevrouw de minister, ik heb uw antwoord aanhoord, maar ik kan me niet neerleggen bij uw standpunt. Ik wens daarvoor twee elementen aan te halen.

Ten eerste heeft het Vlaams Parlement in zijn motie van 24 mei 1996 de Vlaamse regering gevraagd onderhandelingen op te starten met de Franse Gemeenschap om die protocollen te verbreken. De toenmalige minister van Onderwijs heeft bij de verschillende begrotingen die we achteraf voorgeschoteld hebben gekregen, de stand van zaken opgemaakt. Hij heeft daarbij gezegd dat er nog altijd wordt gepraat om een einde te maken

Van Vaerenbergh

aan de protocollen. Daartoe is er dus duidelijk een opdracht van het Vlaams Parlement.

Ten tweede staat in de regeringsverklaring van deze Vlaamse regering duidelijk hetzelfde. Het staat er niet met zoveel woorden in, maar er staat wel dat Vlaanderen ook over deze scholen zijn gezag moet kunnen uitoefenen.

Vandaar mijn vraag, die ik jaarlijks opnieuw zal stellen, in welke zin deze zaak evolueert.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik wil graag de stand van zaken nogmaals opvragen om na te gaan wat er in het recente verleden is gebeurd. Met mijn antwoord heb ik vooral de huidige stand van zaken willen geven.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Julien Librecht tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams Minister van Onderwijs en Vorming over geweld op school

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Librecht tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams Minister van Onderwijs en Vorming over geweld op school.

De heer Julien Librecht : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, inleidend zou ik willen zeggen dat mijn werk in deze commissie en daarbuiten steunt op twee pijlers : ten eerste een totale dienstbaarheid aan het algemeen belang van degenen die we hier vertegenwoordigen, en ten tweede een primordiale persoonlijke en politieke eerlijkheid. Ik zeg dit omdat ook mijn vraag daarop steunt, en is ingegeven door een onbevooroordeelde maatschappelijke bezorgdheid.

Mevrouw de minister, ik ben ervan overtuigd dat u en uw staf de aard en de consequenties van het toenemend geweld op school voldoende onderkennen. Toch weet ik niet of de ernst ervan wel voldoende doordringt tot alle verantwoordelijken. Het probleem leeft strikt intramuraal. Er zijn veel begrijpelijke factoren van vergoelijking mee gemoeid en scholen beschermen terecht angstvallig hun vaak moeizaam verworven waardelabels.

Dat neemt echter niet weg dat dit kiesgegeven – want dat is het – gestadig leeft op die plaatsen waar rust en sereniteit de basisvoorwaarden zouden moeten zijn voor een verantwoorde vorming. Het neemt ook niet weg dat diverse actoren van geweld en agressie een nefaste invloed uitoefenen op bepaalde gezinnen, scholengemeenschappen, leerkrachten en leerlingen.

Gezinnen worden geconfronteerd met psychologische syndromen van hun kinderen en zoeken tevergeefs hulp bij machteloze en vaak berustende instanties. Scholengemeenschappen kunnen de sereniteit van hun opvoedingsmidden onvoldoende waarborgen, en moeten veel geld, tijd en energie steken in zaken die in principe niets te maken hebben met het hogere doel van hun opdracht. Leerkrachten zien hun bewonderenswaardige inzet boten op verbale en fysieke agressie en verzinken in een toestand van moedeloosheid en defaitisme. Leerlingen worden in de meest ontvankelijke en onbevangen fase van hun leven geconfronteerd met voor hen onbegrijpelijke en ongekende vormen van agressie en geweld.

Mevrouw de minister, deze vraag steunt op een uitgebreid dossier, waarin ik twee zaken vaststel. Vanuit de optiek van plaatselijke beleidsmensen wordt er in eerste instantie gerelativeerd en geminimaliseerd. Uit de hoek van leerlingen, ouders en leerkrachten weerklinken getuigenissen van veel grotere beroering en van veel grotere onrust. De jarenlange ervaring te velde leert me dat men dergelijke verschijnselen zo snel en efficiënt mogelijk moet aanpakken, opdat ze niet zouden uitgroeien tot hypothekerende maatschappelijke uitwassen.

Aansluitend bij die overwegingen en steunend op concrete en voldoende getuigenissen wil ik dienangaande in alle redelijkheid en billijkheid de volgende vragen stellen. Mevrouw de minister, kunt u, in het licht van de breuk met het verleden waarover ik zo vaak hoor praten, een vernieuwende en concrete aanpak van deze problemen bevestigen ?

Indien dit niet mogelijk is, kan de minister dan beloven hier bijzondere aandacht aan te besteden ? Op welke termijn zullen de concrete verbintenissen van de minister gestalte worden gegeven ? Indien dit wel mogelijk is, kunt u ons dan medelen uit welke vernieuwende maatregelen deze andere aanpak zal bestaan ? Kan de minister tot slot een evaluatie schetsen over de tot nu toe gevolgde, hoofdzakelijk preventieve procedures ? Zal deze weg ook in de toekomst verder worden gevolgd ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, in mei 1999 heeft mijn voorganger het actieplan 'antisociaal gedrag op school voorkomen en oplossen' gelanceerd. Dit actieplan bevat een hele reeks maatregelen die reeds zijn uitgevoerd, in uitvoering zijn of nog verdere uitwerking vereisen. Diegenen die het actieplan nog niet ten gronde hebben gelezen, wil ik even herinneren aan de uitgangspunten ervan.

In het actieplan staat onder meer dat onderwijs omwille van zijn opvoedkundige missie een bijzondere positie bekleedt ten aanzien van gewelddaden van jongeren. Toch mag men van het onderwijs niet teveel verwachten en moet men ook de rol van de andere actoren in acht nemen. Het onderwijs kan niet alle taken alleen uitvoeren. Ik wil dan ook wijzen op de verantwoordelijkheid terzake van het gezin.

Het actieplan vertrekt van het betrokkenheidsmodel als visie op het onderwijs. In het voorkomen en bestraffen van geweld kan de school niet alleen staan, een actief samenspel van alle betrokkenen is noodzakelijk. Op het niveau van de overheid veronderstelt het actieplan samenwerking met andere beleidsdomeinen. Op het niveau van de scholen veronderstelt het een hecht leerkrachtenteam dat zich samen met de leerlingen en de ouders inzet om van het onderwijsproces een kwaliteitservaring te maken. De mogelijkheden van de overheid om sturend op te treden bij de preventie van crisissituaties en antisociaal gedrag in scholen zijn evenwel gering. Daarom blijven een groot deel van de initiatieven in dit plan beperkt tot stimuleren en sensibiliseren.

Het actieplan kan zich niet beperken tot gewelddaden, maar moet rekening houden met de verschillende gradaties en uitingsvormen van antisociaal gedrag. Fysiek geweld bevindt zich aan het extreme uiterste van het continuüm dat antisociaal gedrag omspant. Spijbelen bijvoorbeeld is daar een onderdeel van, maar is tevens een signaal voor onderliggende problemen.

Wat is er nu van dit actieplan gerealiseerd? Er zijn verschillende sensibiliseringscampagnes gevoerd. Zo werd in het basisonderwijs het boek 'Over Galliërs en managers' verspreid. In het secundair onderwijs is met de steun van de Vlaamse Scholierenkoepel een actie gevoerd met als titel 'Geweld is niet geweldig'. Er zijn eveneens infocampagnes gevoerd over het nieuwe CLB-decreet en over het

spijbelproject. De wijzigingen aan de afwezigheidsreglementering in het secundair onderwijs als gevolg van het spijbelproject hebben heel wat weerklank gevonden, weliswaar niet altijd positief. We hebben dan ook een bijkomende informatiecampagne gevoerd die de problematiek nog duidelijker in de kijker stelde.

Daarnaast zijn ook een aantal maatregelen getroffen die zich nog niet volledig hebben ontplooid, maar die zeer belangrijk zijn in dit dossier. In Vlaanderen zijn bijzonder weinig gegevens voorhanden over de kwantitatieve omvang van geweld op school, noch over de factoren die er een invloed op hebben. We zullen in elk geval, samen met de opstellers van het actieplan, proberen hier meer concrete gegevens over te verzamelen.

Voorts worden een aantal opties genomen over het welbevinden van de leerling. Daar draait het immers in essentie om. Ik kan er u drie meedelen: de rechtspositie van de leerling – het gaat dan zowel over rechten en plichten als over de verdieping van de participatie –, de informatie aan leerlingen en tot slot de inachtneming van het welbevinden van de leerling bij doorlichtingen van de inspectie.

Ook voor het welbevinden van leerkrachten opteert men voor verschillende mogelijkheden. Een eerste invalshoek is de nieuwe leerkrachten beter te wapenen tegen de problematiek. Tijdens de leerkrachtenopleiding wordt vaak geen aandacht besteed aan de problematiek van anderstaligen in het algemeen. Bovendien worden de leerkrachten tijdens de opleiding zelden geconfronteerd met de problematiek van geweld. Ze krijgen dan ook vaak onvoorbereid met zo een situatie te maken.

Bij de audit van alle lerarenopleidingen, die is gepland voor volgend jaar, zal de vernieuwing van deze opleiding in functie van de maatschappelijke noden – dus ook preventie van en omgaan met geweld – uitdrukkelijk moeten worden geformuleerd als een van de doelstellingen. Ook de nascholing moet in deze problematiek volgen. Via het bepalen van de prioritaire nascholings thema's kan aan dit thema de nodige aandacht worden besteed. In dat licht wil ik verwijzen naar het eindrapport van het onderzoek naar het nascholingsbeleid in basis- en secundaire scholen. Hieruit blijkt dat scholen nood hebben aan vorming op het vlak van omgaan met conflicten, moeilijk gedrag, onderhandeling en overleg. Die zijn noodzakelijk om geweldconflicten te voorkomen.

Tot slot wil ik nog wijzen op de initiatieven die worden voorbereid om leraren beter te betrekken

Vanderpoorten

bij overleg en inspraak. Net als bij de leerlingen kan dit een belangrijk aspect zijn voor het welbevinden van de leraren. Het welbevinden van leerlingen kan niet los worden gezien van dat van de leraren.

Inzake het sanctiebeleid van de scholen, moeten de gepaste reacties worden geformuleerd op schoolgebonden, normovertredend gedrag, zelfs op de minder ernstige vormen daarvan. Dit kan vermijden dat ongewenst gedrag van jongeren escaleert en uiteindelijk uitmondt in delicten. Daarbij moet worden gedacht aan andere dan de traditionele tuchtmaatregelen. Zo is er het principe van het herstelrecht zoals verzoening, onderhandeling en andere alternatieve vormen van straffen.

Zoals ik in het begin van mijn antwoord reeds zei, kan het onderwijs de problemen niet alleen oplossen. Daarom worden spoedig gesprekken gestart met welzijn, volksgezondheid, cultuur en stedelijk beleid en op federaal niveau met justitie en binnenlandse zaken. Een geïntegreerde aanpak moet, naast een doelgerichte aanpak binnen onderwijs, de kans op slagen vergroten.

Tot slot is het mijn overtuiging dat een aantal maatregelen die in het kader van het regeerakkoord zijn opgetekend, hun impact kunnen hebben op het voorkomen of oplossen van antisociaal gedrag. Deze elementen zullen uitgebreid aan bod komen in de beleidsnota. Ik denk dan bijvoorbeeld aan het doorbreken van het watervalstelsel, het modulariseringsproject en de uitvoering daarvan, de maatregelen voor de waardering en bijsturing van het lerarenambt, de uitbouw van het steunpunt leerlingenparticipatie, de informatiepunten voor leerlingen in het basis- en secundair onderwijs en het verhogen van de betrokkenheid van ouders, met een bijzondere aandacht voor kansarme ouders en migranten. De jongste maanden zijn een aantal zeer interessante publicaties verschenen over geweld op school. Ze belichten het probleem in zijn volledige context.

Ik besef dat mijn antwoord onvolledig is. Uiteraard gaan we er in onze beleidsnota vanuit dat het probleem vooral preventief moet worden aangepakt. Signalen van eventueel probleemgedrag moeten in eerste instantie in de basisschool worden erkend zodat escalatie kan worden voorkomen. Maar net daarom is het zo belangrijk dat de leerkrachten de signalen kunnen herkennen. Het hangt allemaal aan elkaar, maar als er escalaties zijn moet er uiteraard worden opgetreden.

De voorzitter : Mevrouw de minister, uw antwoord was misschien niet volledig, zoals u zelf zegt, maar het was in elk geval breedvoerig. Mijnheer Librecht, hebt u nog bijkomende bedenkingen of vragen ?

De heer Julien Librecht : Neen, ik heb in de antwoorden van de minister mijn vragen beantwoord gezien, voorlopig althans.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toelatingsproef voor kandidaat-artsen en -tandartsen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Matthijs tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toelatingsproef voor kandidaat-artsen en -tandartsen.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het Vlaams Parlement heeft in de vorige zittingsperiode halfweg 1996 het ontwerp van decreet houdende wijziging van het universiteitsdecreet goedgekeurd. Dit voerde een fundamentele wijziging in op het punt van de toegankelijkheid van de universiteit door een decreetale grondslag te voorzien voor een interuniversitaire toelatingsproef voor kandidaat-artsen en -tandartsen.

Het probleem van de plethora of het overaanbod aan artsen en tandartsen bestond reeds geruime tijd. Dit wordt trouwens ook erkend door de huidige federale minister van Volksgezondheid Vandembroucke, die in een artikel in Knack zegt : 'Het overaanbod van de artsen was een probleem en dus had ik wel begrip voor de vraag naar een numerus clausus. Het was een probleem, niet omdat de artsen daardoor minder verdienden – dat was de onterechte motivatie -, maar wel omdat de geneeskunde en dus de volksgezondheid er slechter van werden.'

Ook de vorige minister van Onderwijs heeft in die zin uitspraken gedaan, namelijk dat er een brede maatschappelijke consensus groeide rond de stelling dat een te hoog aantal artsen ook verstrekken-

Matthijs

de negatieve consequenties had. Dit overaanbod werkt een dynamiek van medische consumptie in de hand die nefaste effecten heeft op het stelsel van de ziekteverzekering.

Ook de kwaliteit van de zorgverstrekking wordt aldus bedreigd omdat vooral bij jonge artsen het gemiddeld aantal patiënten zo klein dreigt te worden dat de drempel, nodig om de professionele ervaring op te doen, niet wordt bereikt.

De sociale wet van 29 april 1996 voert op federaal vlak de mogelijkheid in tot het contingenten van het aantal artsen. Dit contingent wordt door een planningscommissie vastgesteld. Daarom was het de voornaamste motivatie van het parlement – en ook van mezelf – dat het moreel onaanvaardbaar was dat mensen die negen jaar voor arts en vijf jaar voor tandarts hebben gestudeerd, na het einde van die studies geen toegang zouden krijgen tot het beroep. Het zou dus onverantwoord zijn om hen in die studies te sturen. Daarom werd een universitaire toelatingsproef aanvaard voor de aanvang van de studies, dus voor de eerste kandidatuur.

Dit was gebaseerd op drie belangrijke elementen. Op de eerste plaats vonden we dat de selectie zo vroeg mogelijk moest plaatsgrijpen om de student de kans te geven andere studies te volgen indien hij niet zou slagen. Ten tweede werd het examen inter-universitair georganiseerd, wat afwijkt van het toelatingsexamen voor burgerlijk ingenieurs, zodat iedereen onder dezelfde voorwaarden aan de proef werd onderworpen. Ten derde moest de vrije keuze van de student worden gerespecteerd, zodat de geslaagde student de kans heeft om zich aan eender welke universiteit in te schrijven.

De toenmalige minister van Onderwijs heeft een commissie geïnstalleerd, bestaande uit professoren geneeskunde, tandheelkunde, psychologie en pedagogie, die de opdracht kreeg de minister te adviseren over de vorm en de inhoud van dit toelatingsexamen. We hebben hieromtrent nog toelichting gekregen van de directeur-generaal van het departement Onderwijs. Het opstellen van die proef gebeurde zeer consciëntieus, dat heeft het verleden ook bewezen. Er werd decretaal in een overgangsperiode van drie jaar voorzien om de toelatingsproef verder op punt te stellen. De universiteiten, verenigd in de VLIR, gingen hiermee akkoord.

Begin juli van dit jaar slaagde 31 percent van de deelnemers aan de toelatingsproef geneeskunde voor het toelatingsexamen. De studenten van de

eerste kandidatuur geneeskunde hebben het zeer goed gedaan, om het woord schitterend niet te gebruiken. Niet minder dan 85 percent van de studenten aan de LUC slaagde in de eerste zittijd. Dit staat in Het Belang van Limburg. Decaan Paul Steels is verheugd over die uitzonderlijk goede examenresultaten, die volgens hem zijn te danken aan de strenge toelatingsproef geneeskunde die in 1998 voor het eerst werd georganiseerd met twee onderdelen : kennis en inzicht in wetenschappen, en kennis verwerven en verwerken.

Ook anderen constateren dat het moeilijke toegangsexamen het beoogde effect bereikt : een beheerste instroom van de grootste kanshebbers. De slaagcijfers in de eerste kandidatuur lagen nog nooit zo hoog als dit jaar. De heer Adé, voorzitter van de examencommissie en directeur-generaal van het departement Onderwijs zegt : 'De hooglaren zijn bijzonder tevreden over deze generatie studenten.' In een andere krant lezen we op 14 juli : 'Bijna alle eerstejaars geneeskunde zijn geslaagd. Uiterst moeilijke toelatingsproef selecteert alleen de beste studenten.' De resultaten van de proef kunnen dus schitterend worden genoemd.

Maar u, mevrouw de minister, zegt dat de toelatingsproef zal worden vergemakkelijkt. Zoals decretaal bepaald zal in november de proef worden geëvalueerd. Daar ga ik natuurlijk mee akkoord. De positieve kanten van dit toelatingsexamen, die u naar mijn bescheiden mening onvoldoende belicht, moeten duidelijk in overweging worden genomen bij die evaluatie. Indien het amper twee jaar oude toelatingsexamen thans wordt bijgestuurd wegens 'te moeilijk', rijst de vraag of deze stelling kan worden verdedigd tegen de reeds geslaagde kandidaten van die 'te moeilijke' toelatingsproef en de niet-geslaagde kandidaten die nu een andere richting hebben gekozen. Ze zullen denken dat ze geen echte kans hebben gekregen.

Tevens stel ik vast, mevrouw de minister, dat u sedert het begin van dit academiejaar al een viertal stellingen hebt gelanceerd. Bij de derdegraadsstudenten rijst onrust. Op 29 september lanceerde u de eerste stelling : een oriënterende proef die niet-bindend is. Deze stelling hebt u ook als parlementslid verdedigd. Dat bericht stond in de Gazet van Antwerpen, die verder schrijft dat de loodzware toelatingsproef voor kandidaat-artsen en -tandartsen na enkele jaren aan evaluatie toe is. Daar ben ik het volledig mee eens. Dit is trouwens decretaal bepaald.

Er staat verder : 'De proef moet volgens de minister gemakkelijker worden. Na een eerste bijsturing

Matthijs

in november 1999 kan er een veel ingrijpendere maatregel volgen. De minister is meer gewonnen voor een oriënterende proef die niet-bindend is, want de minister zegt dat de toelatingsproef er is gekomen in functie van de contingentering van het aantal afgestudeerde artsen en tandartsen dat in de toekomst het beroep mag uitoefenen. De minister zou liever vertrekken vanuit het oogpunt van de studenten zelf. Zij hebben nood aan studieoriëntering, en de drempel van het secundaire naar het hoger onderwijs zou te groot zijn. Naar mijn bescheiden mening moet hieraan iets gedaan worden en niet aan de toelatingsproef, zegt de minister.'

Drie dagen later, op 2 oktober bij de opening van het academiejaar in de universiteit van Gent, kwam de tweede stelling van de minister: 'Het toelatingsexamen moet tegen volgend jaar een eenvoudige bijsturing krijgen. Daarna komt dit toelatingsexamen terecht in een grondige reorganisatie van het toegangsbeleid naar het hoger onderwijs in zijn geheel.' Dat is iets totaal anders.

In een derde stelling zei de minister een week later in de universiteit van Leuven – als ik de pers mag geloven – dat het toelatingsexamen voor arts en tandarts op termijn na de eerste kandidatuur zal worden georganiseerd. U legt de nadruk op de uiteenlopende kwaliteit van het secundair onderwijs in de diverse scholen. Die zou ervoor zorgen dat de studenten ongelijk aan de start komen van die toelatingsproef. Ik denk dat de eindtermen dat wel zullen oplossen. Ik stel vast dat er weer meer studenten geneeskunde aan de universiteit van Gent zijn ingeschreven.

Ik lees een vierde stelling in De Standaard van 29 oktober jongstleden. Daarin zegt u, mevrouw de minister, dat er een andere puntentelling volgt in dat toelatingsexamen. U hebt dat verklaard bij een bezoek aan de scholengemeenschap in Noord-West-Brabant. U stelt voor dat 10 op 20 zou volstaan, maar dat men uiteindelijk in totaal 24 op 40 moet behalen.

Ik stel ook vast dat de Leuvense overkoepelende kringorganisatie LOKO bij u aandringt op een dergelijke behoeftestudie om het nodige aantal studenten vast te leggen. Hier geeft men impliciet toe dat er inderdaad een studie nodig is waarin de behoefte wordt bepaald.

Dan had ik graag een antwoord op de volgende vragen. Wat zal er nu concreet gebeuren? Hoe verantwoordt u uw pleidooi voor een minder moeilij-

ke proef ten opzichte van de grote groep studenten die geslaagd zijn en de studies hebben aangevat en ten opzichte van de niet-geslaagden die een andere richting hebben gekozen? Wat zal er in de toekomst gebeuren?

De voorzitter: Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten: Mijnheer de voorzitter, de heer Matthijs heeft zelf verwezen naar de evaluatie die nu volop aan de gang is. Die evaluatie is tweërlei. Er is een evaluatie van de examencommissie van het toelatingsexamen. Ik heb die personen al gesproken en ik weet wat hun advies is, maar ik moet het rapport nog krijgen. Er zijn ook twee buitenlandse experts aangesteld, van wie het rapport is afgerond. Dat zal me eerstdaags worden overhandigd.

Het enthousiasme dat u laat blijken voor deze toelatingsproef wordt niet eenduidig gevolgd door de betrokkenen. Ik zeg niet dat ze niet enthousiast waren bij de aanvang van de proef, maar de ervaring heeft geleerd dat er zich een aantal problemen stellen. Er is absoluut nood aan bijsturing.

Ik heb van meet af aan gezegd dat er een wijziging moet komen van de toelatingsproef in twee fasen, ten eerste onmiddellijk na de evaluatie, dus op korte termijn. Dat zal voor volgend jaar zijn en kan dus geen grondige wijziging zijn. Ten tweede moet in het kader van het herbekijken van het onderwijslandschap ten gronde worden nagedacht over het toegangsbeleid in het algemeen.

Uit de gesprekken met de examencommissie en de kandidaten is gebleken dat de proef fysisch erg zwaar is. Daarom is reeds beslist de toelatingsproef volgend jaar te herleiden tot een dag. Het gaat in dit geval niet zozeer om een substantiële verlaging van de inhoudelijke moeilijkheidsgraad dan wel om een versoepeling van de materiële omstandigheden.

De examencommissie heeft ook een reductie van de onderdelen voorgesteld, volledig steunend op de ervaring van de vorige jaren. De inhoud van de huidige twee onderdelen bleek te uitgebreid en niet haalbaar in de periode die aan de studenten werd toegemeten om het examen af te leggen.

Na overleg met de examencommissie lijkt het me tevens aangewezen om ook vanaf 2000 een versoepeling van de slaagvoorwaarde door te voeren. Ik overweeg een beperkte compensatie tussen beide gedeelten van het examen. Het ene betreft kennis

Vanderpoorten

en inzicht in de wetenschappen, het andere is informatie verwerven en verwerken. Deze wijziging veronderstelt wel een aanpassing van het decreet van 24 juli 1996. Ik zal die spoedig aan de commissie voorleggen.

Ik betwist niet dat de kandidaten die slaagden voor het toelatingsexamen 1998 en 1999 in hun eerste opleidingsjaar vrij goed hebben gescoord. Dat was op voorhand wel verwacht. Ik stel me anderzijds wel de vraag of de drastische beperking niet relatief te veel geschikte kandidaten tegenhoudt. Daarom zal het toelatingsexamen arts en tandarts een onderdeel van discussie vormen in het kader van een ruimer debat over het toegangsbeleid aan onze Vlaamse universiteiten. Dat is waarschijnlijk het misverstand dat op een bepaald moment is gecreëerd.

Een lichte bijsturing op korte termijn zal in de komende maanden aan deze commissie worden voorgesteld. In de tweede plaats moet er een grondig debat komen in het kader van de optimalisatie, het toelatingsbeleid en een aantal andere aspecten van het universitair landschap. Dat debat kunnen we aanvangen naar aanleiding van de beleidsnota, maar zal vooral moeten worden gevoerd op het moment dat zowel de universiteiten als de hogescholen ons hun intenties terzake overmaken. U weet dat we met hen een debat aangaan over het aanbod aan de ene kant en de invulling van het aanbod aan de andere kant.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mevrouw de minister, ik ga ermee akkoord dat de evaluatie grondig moet gebeuren. Er zijn inderdaad problemen bij de organisatie van het examen en het is fysisch erg zwaar. Men kan ook discussiëren over wat de proef over wetenschappen moet inhouden.

Het toegangsbeleid is een zaak van de federale overheid. Gaat u ermee akkoord dat het aantal studenten dat mag starten gerelateerd wordt aan het contingent dat op federaal niveau wordt bepaald? U kunt toch moeilijk afwijken van die regel.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik heb altijd het standpunt van mijn voorganger gevolgd. Hij zei dat we het jonge mensen niet mogen aandoen hen te laten studeren, om hen daarna met dat contingent te confronteren.

We hebben wel altijd gezegd dat de manier waarop de toegangsproof werd ingericht en de snelle invoering ervan niet zo gelukkig waren en dat er andere mogelijkheden waren. Er moet worden gezocht naar de mogelijkheden die zowel voor de patiënten als voor de studenten het beste zijn.

Uit een aantal onderzoeken die trouwens al ter sprake zijn gekomen in deze commissie blijkt dat de invulling van het beroep van arts evolueert. De vervrouwelijking van het beroep heeft vaak tot gevolg dat men minder uren wil presteren. Er zijn te veel artsen, maar sommigen presteren toch nog heel wat uren. Jongere mensen willen dat niet altijd meer doen. Hierdoor zijn er meer artsen nodig. Een ander probleem is het heel klein aantal eerstejaars die voor tandarts studeren. Deze zaken moeten samen worden bekeken.

Men kan onmogelijk zeggen dat deze toestand goed is en moet voortduren. Dit debat moet ten gronde worden gevoerd. Ik heb daar ideeën over, maar uiteraard moet er naar alle betrokkenen en naar alle partijen worden geluisterd. Uiteindelijk zullen we de beste oplossing kiezen. Dit vraagt meer tijd dan enkele maanden, en daarom stel ik een oplossing in twee fasen voor.

De heer Erik Matthijs : Daarom is de evaluatie zo belangrijk.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over thuisonderwijs aan langdurig zieke kinderen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Huybrechts tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over thuisonderwijs aan langdurig zieke kinderen.

De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, uit een onderzoek dat de sociale dienst van de Vlaamse Liga tegen Kanker vorig jaar deed, bleek dat slechts 12 procent of één op acht van de langdurig zieke kinderen thuisonderwijs krijgt. Blijkbaar weten heel wat ouders niet welke weg ze moeten bewandelen of aan welke deur ze moeten aankloppen. Ook

Huybrechts

hebben heel wat leerkrachten geen ervaring met lesgeven aan zieke kinderen. Ik kan hen dat niet kwalijk nemen.

Sommige leerkrachten vragen zich af of het wel nodig is om langdurig zieke kinderen lastig te vallen met lesgeven. Waarschijnlijk redeneren ze te goeder trouw dat langdurig zieke kinderen het al moeilijk genoeg hebben. Daarentegen beweert mevrouw Van Der Beke, psychologe aan de kinder-kankerafdeling van het Universitair Ziekenhuis in Gent, dat het krijgen van onderwijs zieke kinderen net meer hoop geeft. Niemand zal dan ook betwisten dat thuisonderwijs enorm belangrijk is voor langdurig zieke kinderen.

Mevrouw de minister, waarom is een wachttijd van 21 dagen verplicht als volgens de medische diagnose een langdurige afwezigheid voorspelbaar is, onder meer bij kinderen met kanker? Waarom hebben zieke kinderen enkel recht op thuisonderwijs als ze niet meer dan tien kilometer voor het gewoon onderwijs, en twintig kilometer voor het buitengewoon onderwijs van hun school wonen? Waarom kunnen zieke kinderen maximum vier uur per week thuisonderwijs krijgen? Waarom kunnen kinderen uit het kleuter- en secundair onderwijs niet op overheidssubsidies rekenen voor thuisonderwijs?

Mevrouw de minister, beschouwt u het probleem van langdurig zieke kinderen als prioritair? Welke maatregelen hebt u reeds genomen of zult u nemen om ervoor te zorgen dat langdurig zieke kinderen niet meer leerachterstand oplopen dan dat door hun toestand haast onvermijdelijk is? Zult u ervoor zorgen dat ze het gevoel blijven hebben dat ze erbij horen?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Net als mijn twee voorgangers vind ik het probleem van de langdurig zieke kinderen zeer belangrijk, zoals wij allemaal waarschijnlijk. Met het decreet op het basisonderwijs van 25 februari 1997 werd voor het eerst reglementair uitvoering gegeven aan de bezorgdheid om langdurig zieke kinderen te blijven betrekken bij de klas en het schoolgebeuren. Tijdens het schooljaar 1997-1998 hebben zestig kinderen onderwijs aan huis gekregen vanuit hun eigen school. Tijdens het schooljaar 1998-1999 waren er dat al tachtig.

Mijnheer Huybrechts, in tegenstelling tot wat u in uw vraag beweert, heeft de Vlaamse Liga tegen Kanker vorig schooljaar geen onderzoek gedaan waaruit blijkt dat slechts 12 percent van de langdurig zieke kinderen onderwijs aan huis kregen. Dit bericht is wel op een bepaald ogenblik in de pers verschenen, maar zou niet van de Vlaamse Liga tegen Kanker komen.

De Liga heeft deze 12 percent overgenomen uit een vroegere raming. Volgens de betrokkenen gebeurde dit bij gebrek aan betere cijfers. Dit cijfer van 12 percent steekt regelmatig de kop op, en is gebaseerd op een min of meer mank lopende vergelijking van de resultaten van een steekproef in 1994 over het aantal kinderen dat in dat jaar 21 dagen na elkaar ziek was, met het aantal kinderen waarvoor in 1997-1998 bij een onafgebroken afwezigheid van 28 dagen effectief onderwijs aan huis door de ouders werd aangevraagd.

U beweerde dat heel wat ouders nog niet weten wat ze moeten doen voor tijdelijk onderwijs aan huis. Normaal gezien moet elke ouder met een kind in het lager onderwijs sinds 1 september 1998 op de hoogte zijn van het recht op onderwijs aan huis. Sinds die datum is het schoolreglement, dat een aantal bepalingen moet bevatten over onderwijs aan huis, verplicht. De ouders moeten dit reglement ondertekenen. Of ze dit lezen, is natuurlijk een andere zaak.

Daarnaast bestaat de Gids voor Ouders met Kinderen in het Basisonderwijs, die momenteel op bijna 200.000 exemplaren wordt verspreid. Die gids bevat een apart hoofdstuk over langdurig zieke kinderen. Ik besef natuurlijk dat ook deze gids niet door alle ouders wordt gelezen.

Ik wil hiermee enkel aangeven dat er heel wat informatie wordt geboden. Ook Klasse voor Ouders en andere media besteden regelmatig aandacht aan onderwijs aan huis. Ik kan me voorstellen dat ouders die in dit geval verkeren, ook raad vragen aan de betrokken leerkrachten en de directie, die de informatie kunnen doorspelen.

Uw bewering dat veel leerkrachten het moeilijk hebben met het geven van tijdelijk onderwijs aan huis, stemt blijkbaar niet overeen met de resultaten van de evaluatie van de eerste twee schooljaren met tijdelijk onderwijs aan huis. Uit een bevraging van de leerkrachten blijkt dat ze positief staan tegenover deze maatregel, en dat ze het geven van tijdelijk onderwijs aan huis niet als een te grote belasting of als emotioneel te moeilijk beschouwen. Uit de evaluatie van het schooljaar 1997-1998 blijkt

Vanderpoorten

dat 97 percent van de leerkrachten het geven van onderwijs aan huis emotioneel niet moeilijk vond. Slechts 5,5 percent vond het een te grote belasting. Voor het schooljaar 1998-1999 komen er gelijkaardige cijfers binnen.

De afstand tussen de school en de verblijfplaats van het zieke kind is wel relevant vanuit het standpunt van de thuischool. Het geven van onderwijs aan huis moet immers haalbaar blijven voor de school.

De vier uur tijdelijk onderwijs aan huis komen overeen met de vier uur die gegeven worden bij permanent onderwijs aan huis. Uit de reeds genoemde evaluatie van de eerste twee schooljaren met onderwijs aan huis, blijkt dat de betrokken partijen – ouders en kinderen, leerkrachten en directies – zich kunnen vinden in vier uur per week.

De huidige regelgeving voorziet inderdaad enkel in onderwijs aan huis voor leerplichtige leerlingen in het basisonderwijs. Men moet echter denken aan het feit dat er enkele jaren geleden geen enkele regeling was voor langdurig zieke kinderen. Bovendien zijn de middelen beperkt. Ik kan me voorstellen dat er nog meer stappen moeten worden gezet, maar we moesten ergens beginnen. Het is niet evident om dit onmiddellijk op grote schaal door te voeren. Het is belangrijk te leren uit de ervaringen van de eerste jaren.

Aangezien kleuters niet leerplichtig zijn, komen ze, alleszins voorlopig, niet in aanmerking voor onderwijs aan huis. De nood is immers het grootst bij de leerplichtige leerlingen.

Het is juist dat een systeem van onderwijs aan huis ook in het secundair onderwijs nuttig zou zijn. In het secundair onderwijs is dit natuurlijk veel moeilijker te realiseren door één leerkracht omwille van de verschillende vakken, studierichtingen en onderwijsvormen. Het is dus van essentieel belang dat deze problematiek verder wordt onderzocht.

Sinds 1 september 1999 is de regeling van het tijdelijk onderwijs aan huis voor het basisonderwijs versoepeld : de wachttijd van 28 dagen werd teruggebracht op 21 dagen en de twee uur werden opgetrokken tot vier uur. De wachttijd vervalt voor kinderen die na een periode van onderwijs aan huis binnen de drie maanden opnieuw ziek worden.

Waar mogelijk zal ik trachten het recht op onderwijs aan huis voor zieke kinderen te optimaliseren.

Dit is inderdaad onze zorg, maar het moet praktisch mogelijk en budgettair haalbaar zijn.

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Ik dank de minister voor haar antwoord. Ik hoop dat haar voornemens geen voornemens zullen blijven, en dat de door haar voorgestelde maatregelen zo vlug mogelijk worden getroffen. Niemand kan toveren en het budget is niet onuitputtelijk, maar in sommige gevallen kunnen wel budgettaire middelen worden vrijgemaakt. Daarom vraag ik om het voor kinderen die het al moeilijk hebben, niet nog moeilijker te maken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de lerarenopleidingen van licentiaten

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de lerarenopleidingen van licentiaten.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, we kunnen al een tijdje in de pers lezen dat de lerarenopleiding van licentiaten nu ook buiten de universiteit kan worden gevolgd. Daarover wens ik enkele vragen te stellen.

Komt deze maatregel niet wat ongelegen, juist nu de universiteiten een serieuze inspanning hebben geleverd om hun aggregatieopleiding te optimaliseren ? Ik kan vanuit mijn praktijkervaring getuigen dat de universiteiten een degelijke inspanning hebben geleverd. Ik was leraar-mentor aan de KUL voor beginnende leraren Duits, en die opleiding was heel degelijk.

Komt de door iedereen erkende noodzaak van een behoorlijk uitgebouwde lerarenopleiding en -begeleiding op licentiaatsniveau niet in het gedrang ? Bestaat op termijn niet het gevaar dat op licentiaatsniveau twee soorten leerkrachten ontstaan, met alle gevolgen ? Is het wel raadzaam om de

De Cock

scholen zelf te laten uitmaken welk pedagogisch diploma ze geschikt achten voor licentiaten ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik leg ter informatie eerst de situatie uit. Dat een licentiaat in het secundair onderwijs onderwijsbevoegdheid heeft als hij het zogenaamde D-diploma bezit, is niet nieuw, in tegenstelling tot wat sommigen nu denken. Bij de invoering van het besluit van 14 juni 1989 betreffende de bekwaamheidsbewijzen in het secundair onderwijs naar aanleiding van de eenheidsstructuur, werd het licentiaatsdiploma aangevuld met een brevet van pedagogische bekwaamheid, opgenomen bij de voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen.

Het verschil tussen een vereist en een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs is het volgende. Een licentiaat in een bepaalde specialiteit met een aggregatiediploma heeft een vereist bekwaamheidsbewijs voor het onderwijzen van het vak in dezelfde specialiteit. Een licentiaat in een andere specialiteit of met een ander pedagogisch bekwaamheidsbewijs heeft een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs. Bij de werving van een leraar staat het de inrichtende macht vrij of ze een vereist bekwaamheidsbewijs vraagt, dan wel een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs. De toegangspoort tot het onderwijs is met andere woorden dezelfde.

Het onderscheid tussen het vereist en het voldoende geacht bekwaamheidsbewijs begint pas mee te spelen na de benoeming van het personeelslid. Als het personeelslid benoemd is, is het dat automatisch voor alle vakken waarvoor het een vereist bekwaamheidsbewijs heeft. Als een personeelslid in het bezit is van een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs, moet het voor elk vak waarvoor het een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs heeft, een expliciete benoeming krijgen.

De vorige regering keurde in eerste lezing een maatregel goed waardoor een licentiaat met brevet voor pedagogische bekwaamheid een vereist bekwaamheidsbewijs heeft voor de vakken waarvoor hij tijdens zijn licentie is opgeleid. In de loop van de maand juli heeft de administratie de instellingen hierover ingelicht, zeggende dat de maatregel nog slechts door de Vlaamse regering diende te worden

goedgekeurd. Dat is, mits enkele aanpassingen, gebeurd op 31 augustus.

Er werd duidelijk voor deze maatregel gekozen om een antwoord te geven op het groeiend lerarentekort. Ik wijs erop dat het effect van zo een maatregel niet mag worden overschat. Op dit moment zijn er bij de administratie 22 licentiaten bekend die zijn aangesteld en niet in het bezit zijn van een aggregaatsdiploma, maar wel van een D-diploma. Ik begrijp dat in hoofde van sommigen een probleem is ontstaan. Hier wordt inderdaad vaak over gediscussieerd, zowel in de hogescholen als de universiteiten, door de voorstanders van het brevet voor pedagogische bekwaamheid.

Het ligt in onze bedoeling om de lerarenopleiding in het algemeen te bekijken. Ik heb al gesproken over de geplande audit. We weten dat de inspanningen voor de aggregaatsopleiding aan de universiteiten zijn verhoogd. Vroeger hield dat niet veel in, maar nu wordt er ernstig werk van gemaakt, zodat het voor sommigen een volwaardig vijfde jaar is geworden. Dat is dan weer een nadeel. We moeten in dit debat alle kanten belichten.

Het is belangrijk dat we een duidelijk zicht krijgen op de kwaliteit van de verschillende opleidingen : de opleiding van de hogescholen, het zogenaamde D-diploma en de vernieuwde aggregaatsopleidingen aan de universiteiten. Als we daar in de loop van de komende maanden zicht op krijgen, kunnen we met meer kennis van zaken een goede beslissing nemen. Dat betekent dat we al dan niet kunnen terugkomen op deze beslissing.

Ik kan daar nu dus geen uitspraken over doen. Het is een onderdeel van de discussie over het hoger onderwijs, die al werd gevoerd met verschillende betrokkenen. Morgen heb ik bijvoorbeeld een afspraak met de VLIR. Ook daar staat het onderwerp op de agenda.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Ik onthoud uit het antwoord van de minister dat de verschuiving zeker geen aardverschuiving is, en dat nog een paar zaken aan het licht moeten worden gebracht alvorens de gepaste beleidsmaatregelen kunnen worden genomen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Marino Keulen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de overdracht van gemeentescholen aan het vrij onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Keulen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de overdracht van gemeentescholen aan het vrij onderwijs.

De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, mijn vraag zal misschien wat technisch overkomen, maar is toch niet zonder principieel belang. Ze is geïnspireerd door een artikel in de Standaard eind vorige maand, met de titel 'Gemeenteschool overdragen kan niet zomaar'.

De heer Tegenbos citeerde in het artikel een gespecialiseerd jurist, de heer Overbeeke, die is verbonden aan de universiteit van Antwerpen. Hij poneert de stelling dat volgens artikel 59 van het decreet op het basisonderwijs gemeentescholen moeten behouden blijven als niet is bewezen dat de leerplichtige leerlingen die in de gemeente wonen, de mogelijkheid hebben om binnen de afstand van 4 kilometer lager onderwijs te volgen in een gemeenteschool. Volgens deze jurist dient deze bepaling naar de letter te worden geïnterpreteerd, en hebben neutraliteit of engagement van een school te maken met het hele opvoedingsproject, en niet louter met het al dan niet doceren van de cursus zedenleer of een andere godsdienstcursus dan de katholieke.

In het verleden werd bij de overdracht van gemeentescholen naar het vrij onderwijs rekening gehouden met de beschikbaarheid van een neutrale gemeenschapsschool binnen een straal van 4 kilometer. Ik wens dus van de minister te vernemen of deze interpretatie van het decreet naar de letter de juiste is, en zo ja, of dat gevolgen heeft voor overnames die al zijn gebeurd.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, artikel 59 van het decreet op het basisonderwijs, waarnaar de heer Keulen verwijst, verplicht de gemeenten inderdaad de gemeentescholen te behouden als er geen gemeentelijk lager onderwijs beschikbaar is in een straal van vier kilometer. Volgens de letter van het decreet is een overdracht van een gemeenteschool aan een vrije school niet mogelijk als enkel een neutrale gemeenschapsschool voorhanden is in een straal van vier kilometer, tenzij die gemeenteschool niet aan de rationalisatienormen voldoet of te weinig leerlingen heeft.

Tijdens de vorige zittingsperiode werden elf gemeentescholen overgenomen door katholieke scholen. Het is van belang dat cijfer te vermelden, want soms denkt men wel eens dat het om een veel groter cijfer gaat. In alle betrokken gemeenten bleven na de overnames gemeentescholen bestaan. Deze overnames zijn dan ook conform de strenge interpretatie van artikel 59.

Enkele weken geleden heb ik, naar aanleiding van een interpellatie, de heer Martens gezegd dat ik bereid ben daarover een grondige discussie te voeren. Dat zou eventueel kunnen gebeuren naar aanleiding van de bespreking van de beleidsnota. Het gaat immers om een juridisch niet eenvoudig dossier. De stelling van de heer Overbeeke is mijns inziens juist. Maar over deze zaak bestaan veel meningen en moet klaarheid worden geschapen. Wat kan er volgens de Grondwet, en wat volgens het decreet op het basisonderwijs ? Dit is natuurlijk een gevoelige materie. Maar iedereen heeft er belang bij dat alle betrokkenen daarover een grondige discussie voeren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 17.18 uur.*
